

KS. RYSZARD SZTYCHMILER

Lublin

OGÓLNOPOLSKIE SYMPOZJUM NA TEMAT MAŁŻEŃSTWA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO
(KUL 18 II 1992)

Dnia 18 lutego 1992 r. odbyło się interesujące sympozjum naukowe zorganizowane w KUL przez Katedrę Kościelnego Prawa Małżeńskiego i Rodzinnego, kierowaną przez ks. prof. dr. hab. Wojciecha Góralskiego. W sympozjum (w auli im. Kard. S. Wyszyńskiego) udział wzięli profesorowie Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL, około 100 uczestników z innych ośrodków naukowych i sądów kościelnych w Polsce, a także studenci KUL.

Otwarcia sympozjum dokonał dziekan wydziału – ks. prof. dr. hab. Marian Stasiak, zaś poruszoną problematykę przedstawił jego organizator – kierownik katedry oraz Sekcji Prawa Kanonicznego – ks. prof. W. Góralski. On też przewodniczenie obradom powierzył ks. prof. dr. hab. Józefowi Krukowskiemu – prezesowi Stowarzyszenia Kanonistów Polskich.

Tematem sympozjum było małżeństwo chrześcijańskie, rozpatrywane w aspekcie prawnym. Uczestnicy sympozjum wysłuchali czterech następujących wykładów: ks. prof. dra hab. Tadeusza Pawluka (ATK) – *Umowny i sakramentalny charakter małżeństwa*, ks. prof. Mariana Stasiaka – *Małżeństwo sakramentalne a małżeństwo cywilne*, ks. dra Ryszarda Sztymilera (KUL) – *Pojęcie małżeństwa chrześcijańskiego* oraz ks. prof. Wojciecha Góralskiego – *Problem wymiaru prawnego miłości małżeńskiej*.

W pierwszym referacie ks. prof. Pawluk ze znaną sobie swobodą wypowiedzi przedstawił podwójny wymiar małżeństwa: umowny (naturalny) oraz sakramentalny (nadprzyrodzony). Aspekt umowny małżeństwa dobrze tłumaczy je w chwili zawierania. Małżeństwo powstaje przez jednocześnie wyrażony akt woli (zgody) dwu stron, a nie przez jakiś akt administracyjny, przez co doskonale podkreśla się podmiotowość osób zawierających małżeństwo. Umowa małżeńska różni się jednak od wszystkich innych umów, gdyż dotyczy ona osób oraz jest sakramentem, a więc źródłem łaski. Sakramentem jest tylko małżeństwo osób ochrzczonych. Małżeństwa nie ochrzczonych mogą być również ważnie zawarte (jako małżeństwa naturalne), ale nie są one sakramentem. Autor zapowiedział, że w przygotowywanej nowelizacji Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego proponuje się uznanie ważności (na forum państwowym) małżeństw sakramentalnych.

Ks. prof. Stasiak przedstawił najpierw rys historyczny traktowania małżeństw sakramentalnych i małżeństw cywilnych, aby potem poruszyć aktualne – czasem kontrowersyjne – kwestie dotyczące zwłaszcza małżeństw cywilnych. Przedstawił nie tylko obowiązujące w tym zakresie prawo, lecz także ciekawe oceny pewnych współczesnych zjawisk społecznych oraz interesujące propozycje na przyszłość. Proponował m.in. większe uznanie (na forum kościelnym) małżeństw cywilnych.

Ks. dr Sztymiler omówił problem określenia istoty małżeństwa chrześcijańskiego, a więc problem pojęcia małżeństwa przyjmowanego w nauczaniu Kościoła i kanonistyce XX w. Na podstawie przeprowadzonej analizy pojęcia małżeństwa wynikającego z norm *Kodeksu Prawa Kanonicznego* z 1917 r., następnie zawartego w tekstach Soboru Watykańskiego II, oraz definicji małżeństwa przedstawionej przez prawodawcę kościelnego w kanonie 1055 § 1 KPK z 1983 r. autor wykazał istnienie stałego rozwoju koncepcji

małżeństwa. Rozwój ten szedł w kierunku coraz większego akcentowania jego duchowego i personalistycznego wymiaru. Niezmiennie podkreślany jest sakramentalny charakter małżeństwa. W różnych okresach akcentowano jego charakter umowny oraz instytucjonalny. Wydaje się, że wszystkie te aspekty (małżeństwo jako umowa, przymierze, instytucja oraz sakrament) są ważne. Żadnego nie można pomijać ani żadnego zbyt eksponować, jeśli chcemy zachować obiektywną wizję małżeństwa chrześcijańskiego. Małżeństwo naturalne posiada te same aspekty co chrześcijańskie, z wyjątkiem charakteru sakramentalnego.

Ks. prof. Góralski w swoim interesującym wykładzie poruszył problem prawnego znaczenia miłości małżeńskiej. Na wstępie zaznaczył, że w tej kwestii zauważa się wśród autorów duże rozbieżności. Ponieważ Sobór Watykański II bardzo podkreślił znaczenie miłości małżeńskiej, wielu zaczęło przyznawać jej znaczenie prawne. Ważne dla omawianego problemu było przemówienie Pawła VI do Roty Rzymskiej w dniu 9 II 1976. Podkreślił on wówczas doniosłe znaczenie miłości małżeńskiej, lecz nie uznał wyraźnie jej aspektu prawnego. Podobne stwierdzenia znaleźć można w wyrokach Roty Rzymskiej.

Po każdym z referatów miła miejsce interesująca i ożywiona dyskusja. Głos zabierali przeważnie fachowcy: profesorowie różnych ośrodków naukowych w Polsce oraz pracownicy sądów kościelnych, przez co dyskusja służyła pogłębieniu problematyki i ubogaceniu wszystkich uczestników. Wyrazem trafnego doboru tematów i zainteresowania uczestników były prośby o szybkie opublikowanie przedstawionych referatów.